

EPERJESI LAPOK

(FELVIDÉKI SZEMLE)

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetési díj: Háromhásbós petitsor egyszeri hirdetése 15 fill. Többszörös hirdetésért jutányosabb. Bélyegdíj: minden hirdetésért 60 fill. Nyiltsor: minden sor 20 fill.

Az «Eperjesi Széchenyi-kör» hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Eperjesen, Fő-utca 59. szám, Kösch Árpád könyvnyomtató-intézet.
Ide intézendők minden a lap szellemi részét illető közlemények, valamint a hirdetési díjak is.

Az esküdtzékről Eperjesen.

Az esküdtzéki intézménnyel, annak általános jogi s hazai tételes vonatkozásaival legutóbb két ízben foglalkozott lapunk; ezúttal — szemelött tartva hirlapirói feladatunknak főképen lokális jelentőségét — czélunk az esküdtbíróságokról szóló 1897. évi XXXIII. t.-cz. rendelkezéseiből folyó azon előmunkálatokra reámutatni, melyeket vármegyénk, illetve városunk közigazgatási hatósága, karöltve kir. törvényszékünk kiváló vezetőségével, már eddig is oly czélből végeztek, hogy «az esküdtbíró-ságról» szóló fenti törvény azon elvi rendelkezése, mely szerint: «minden törvényszéknél, melynek büntető hatásköre van, esküdtbíró-ság szerveztetik» — megvalósítható legyen s ekképen az eperjesi kir. törvényszéknél is esetleg szervezendő esküdtzék a jövő év elejével működését megkezdhesse.

A midőn ezeket az előmunkálatokat — melyek az 1897. évi XXXIII. t.-cz.-ben inaugurált nagy jelentőségű törvénykezési reform előfeltételét képezik — olvasóközönségünkkel vázlatosan megismertetjük, egyúttal örömmel ragadjuk meg az alkalmat arra, hogy ezen előmunkálatok folytán felszínre került adatokból vármegyénk s abban főképen városunk lakosságának feltűnően magas színvonalon álló intellektuális erejét — mely az esküdtzéki bírásokban első sorban megkívánandó — kidomborítsuk.

Az esküdtbíróságokról szóló törvény mindekelőtt azt a feladatot róta a törvényhatóságokra s így vármegyénkire is, hogy állítsa össze névjegyzékét azoknak az állampolgároknak, kik az esküdtzéki szolgálat általános kelleivel bírnak, azaz: magyar honosok, legalább 26-ik életévüket betöltötték, a magyar nyelvet értik, azon írni és olvasni tudnak s ezenkívül

a törvényben előirt vagyoni, illetve értelmi censust kimutatni képesek. Ily alapon történt vármegyénkben az esküdtzéki *alaplajstrom*, vagyis az esküdtképes egyének névjegyzékének összeállítása, melyből kitűnik, hogy Sárosvármegyében mintegy 1600, esküdtzéki szolgálatra képes egyén van, kik közül 428 eperjesi lakos.

A szakbíró-ság képviseltetésétől eltekintve, ezekből fog alakítani «a büntető hatáskörrel felruházott» eperjesi kir. törvényszéknél is esetleg szervezendő s a jövő év elején életbe lépő esküdtzék olyformán: hogy a teljes függetlenség, értelmi és vagyoni kiválóság elvének betartásával egy, bírókból és a vármegyei törvényhatóság részéről kijelölt bizalmi férfiakból álló bizottság az igazságügyminiszter által megjelölt számban (előreláthatólag 200 rendes és 100 helyettes tag) az esküdtzéki szolgálatra tényleg behivatandókat az 1600 esküdtzéki szolgálatra képes egyén közül *kiválasztja* s az ekként szerkesztendő «évi lajstrom»-ba sorozottak közül fognak *kisorsoltni* ülészakonként azoknak nevei, a kik a legszebb állampolgári jogot: a tiszta meggyőződéssel alapuló bíráskodást, egy kiválóan képzett szakbíró-sággal együttesen lesznek hivatva gyakorolni.

Figyelembe véve azt, hogy az esetleg Eperjesen szervezendő esküdtzéknél az 1600 esküdtképes egyén közül kiválasztandó s tényleg esküdtzéki szolgálatot teljesítő mintegy 200 rendes tagból körülbelül négyötöd rész pénzügyi szempontból az eperjesi 428 esküdtképes egyén közül fog kiválasztatni s így dominálni: nem lehet érdektelen közelebről megvizsgálnunk azt, vajjon az esküdtzék jövődő magvát képező eperjesi esküdttek mennyiben képesek garanciát nyújtani arra nézve, hogy egyik legkiválóbb állampolgári jogukat üdvösen gyakorolhassák.

A nagy körültekintéssel elkészített s megbízható önbevalláson alapuló eperjesi esküdtzéki *alaplajstrom*ba felvett 428 egyén értelmi s műveltségi fokát élénken jellemzi az, hogy közülök mintegy 300 a magyar, német és tót nyelvet, tehát a vármegyénkben leginkább használatban levő három nyelvet beszéli. Nem csekély fontosságú körülmény az, hogy a leendő esküdték zöme tolmácsra egyáltalán nem fog szorulni. Nemzetiségi szempontból — habár vármegyénkben nemzetiségi ellentétek kiélekedéséről egyáltalán szó sincsen — mennyire megnyugtató statisztikai jelenség az is, hogy a 428 eperjesi esküdtképes egyén közül magyar anyanyelvűnek vallotta magát 308; német anyanyelvű van 67, tót 40, ruthén 13, lengyel 1.

Az esküdtbíróságokról szóló törvény azon rendelkezését tekintve, mely szerint az esküdtkeknek az állam hivatalos nyelvén: magyarul beszélni, írni és olvasni kell tudniok, — nagy jelentőségű adat az is, hogy a 428 esküdtképes egyén közül «túlnyomóan a magyar nyelvet használja» 387, a németet 26, a tót 15. Nem kell tehát attól tartani, a mi a törvény indoklásából itt-ott aggodalomként csillámlik ki: hogy a törvény azon rendelkezése miatt, mely szerint az esküdtkeket elsősorban azok közül kell kiválasztani, kik nem köztisztviselők — nehézség származik az évi lajstrom egybeállításánál.

A 428 eperjesi esküdtképes egyén intelligenciájának fokmérőjét a következő számadatok adják: Egyetemet vagy azzal egyenrangú felsőbb tanulmányokat végzett 178, teljes középiskolát végzett 80, legalább négy középiskolai osztályt végzett 72. Kétségtelen tehát, hogy egy eperjesi esküdtzéknél a minimumra zsugorodnék össze az esküdtzéki bíráskodás ellenzőinek az a fő argumentuma, mely szerint a «jogi szakképzettséggel nem bíró esküdtkek

A CSODAMALOM ÉPÍTÉSE.

— Részlet a Kalevalából. —

Finnből fordította: Vikár Béla.

Vajnamöinen, fölyögölyvään a lapp Joukahajnen lötte sebéből, hazájába tér s öcsését, Iimarinen kovácsot buzdítja, hogy menjen Eszakonba s kérje feleségül Eszak úrasszonya szép eladólányát. A lány kezét a *szampót* (csodamalom) készítése talál nyerheti meg. Iimarinen kijelenti, hogy soha, míg a világ, nem megy Eszakonba. Ezért Vajnamöinen lübbajjal indítja útának Iimarinen kovácsot, hi akként akarata ellenére eljut Eszakonba (Pohjolába), hol szivesen fogadják és a szampó készítésére bírják. Iimarinen szampót ácsol, melyet Eszak úrasszonya a pohjolai köhalm tetejére vonat föl. Iimarinen most már feleségül kéri a lányt, ez azonban akadékoskodik s azt veti ellen, hogy még nincs érkezése oda hagyni szüli házat. Iimarinen hajót kap, visszatér s elmondja Vajnamöinennek, hogy megépítette a csodamalmot. (Folyt. és vége.)

Maga Eszak úrasszonya Kovács Iimarit kíséri Környül Eszak hajlékiba, Szárjólának szurdékiba, Ottan ötlet jól lakatja, Emberét itallal tartja, Vigan váltig vendégeli; Ó szavát im így emeli: „Oh vasverő Iimarinen, Fűkövacs örökkéiglen, *Tudsz-e te szampót építeni, Tarkatetöst ékíteni Hattyy tolla tetejéből, Meddö tehénke tejéből, Arpaszemből piczikéből, Bugabirka pihéjéből? A lány lesz jutalmad érte, A remek szű munkád bére.“

*Akkor a kovács Iimarinen Maga szóval szóla igiten: „Tudhatok szampót építeni, Tarkatetöst készíteni Hattyy tolla tetejéből, Meddö tehénke tejéből, Arpaszemből piczikéből, Bugabirka pihéjéből, Mikor mennyet építettem, Eg tetejét készítettem Kezdet elkezdötte nélkül, Egy fonálvég léte nélkül.“

Indul szampót építeni, Tarkatetöst ékíteni, Helyben mühelyet keresne, Kovácsszerszámot szeretne, Nincsen mühely ottan helyben, Mühely sincsen, fűvó sincsen, Kohó sincsen, üllő sincsen, Nincs kalapács, nyele sincsen. *Akkor a kovács Iimarinen Szónak cred, szava ilyen: „Asszony évődjék hiába,

Hagyja dolgát holmi gyáva, Nem a férfi, bár az aja, Hős, akármí tömpelfajta!“

Keres ágyat a kohónak, Féröséget a fűvónak, Szerte szárazok vidékin, Eszak földjeinek végén.

Keres egy nap, másnap újra, Harmad nap is telve-mulva Im egy iratos kövecske, Sziklatuskó jön elejbe, A kovács legott megállta, Vasverő tüzet rak rája, Egy nap alkotja fűvóját, Más nap készíti kohóját.

*Akkor a kovács Iimarinen, Fűvasverő mindétiglen Szereit a tüzbe dobja, Vasköveit a kohóba, Fűvót rabszolgákkal fujtat, Nyomorodott néppel nyomtat.

Csak fujtatja sok rabszolga, Sok nyomorult csak nyomkodja, Három nyári nap telék el, Három álló nyári éjtel, Kövek nőttek sarkaikra, Lábok ujjaira szikla.

Hát im első napra kelve Maga kovács Iimarinen Megnézeli véle jónak, Hogy mi jödögél tüzéből, A fehérből hogy mi épül.

Kézij támad a kohóból, Arany iv az olvasztóból, Arany iv, ezüst a vége, Réz a fája ékessége.

Jó a kézij külsöképen, De hiba van erkölcsében: Mindennap egy fejet kíván, Két fejet is néhanapján.

A vasverő Iimarinen Kéziját szakítja ketté,

Azután a tüzbe veté; Fűvót rabszolgákkal fujtat, Nyomorodott néppel nyomtat.

Következő napra kelve, Maga kovács Iimarinen Megnézeli véle jónak, Alsó részit a kohónak; Csónak támad a kohóból, Röt naszd az olvasztóból, *Eleje szinaranyval írva, Ezüstböl van öntve horga.

Jó a csónak külsöképen, De hiba van erkölcsében: Ok nélkül csatába menne, Szükség nélkül ütközetbe.

A vasverő Iimarinen Ennek se örüle igen, A csónakot porrá zúzza, Löki tüz helyére vissza; Fűvót rabszolgákkal fujtat, Nyomorodott néppel nyomtat.

Harmadik nap telve-mulva A vasverő Iimarinen Megnézeli véle jónak, Alsó részit a kohónak; Üszö támad a kohóból, Arany szarv az olvasztóból, Homlokán a gönczölcsillag, Fején nap kereké villog.

Jó üszö az külsöképen, De hiba van erkölcsében: Mind az erdőkön heverne, Tejét eloflyatja földre.

A vasverő Iimarinen Ezen se örül meg igen, A tehenet vágja össze, Azután veti a tüzbe, Fűvót rabszolgákkal fujtat, Nyomorodott néppel nyomtat.

Negyedik nap telve-mulva A vasverő Iimarinen Megnézeli véle jónak, Alsó részit a kohónak; Eke támad a kohóból,

Arany él az olvasztóból, Arany éle, rézbe ütve, Szarva végén szinezüstbe.

Jó eke az külsöképen, De hiba van erkölcsében: Falu földjét szántogatja, Kertelésit fölforgatja.

A vasverő Iimarinen Ezen sem örül meg igen, Az eket szakítja ketté, A kohóba kényszeríté; Forgóséllal fűvót fujtat, Fogas förgeteggel nyomtat.

Fűjatják a forgószelek, Nyugot fűjja, fűjja kelet, Derekanon fűjja délszak, Ektelenül éget éjszak, Fűjja egy nap, másnap fűjja, Fűjja harmadik nap újra, Ablakon a tűz kicsapkod, Ajtón a sziporka pattog, A por égig emelkedik, Sűrű füst a föllegekig.

A vasverő Iimarinen Harmad nap hogy etel igen, Megnézeli véle jónak, Alsó részit a kohónak; Látja szampónak levését, Tarkatetősnek növést.

Ott a kovács Iimarinen Fű vasverő mindétiglen Kalapálni kezd immáron, Verni a vasat vidámon.

Szerkeszti a szampót szépen: Lisztalmot az egyik részen, Sómalmot a másodikon, Pénzalmot a harmadikon.

Új szampója örül bezzeg, A tarkatetös im berreg, Egy hombárral este tájba, Egygyel örül eleségre, Mással örül nyereségre, Harmadikkal háztartásra, Örül Eszak vén banyája,

A nagy szampót fölveti Pohjolának köhalmára, Rejtü rézhegy belsejébe, Kilencz zár alá helyezi; Gyökérét is ottan mélyre, Kilencz öltre ülteté le, Egyet állós földbe ültet, Víznek forgójába egyet, Harmadikat honni hegyre.

Már a kovács Iimarinen Lánykérőbe el-kimegyen, Szóla egy szót, szava ilyen: „Hát kisasszony hozzám jösz-e, Hogy im szampót hoztam össze, Tarkatetöst oly remekre?“

Legott eszak ékes lánya Maga szóval igiten szóla: „Ki lenne majd itt esztendőre, Még egy nyárba vagy kettőbe Kakukkot kakukkoltatni, Madárfűtyöt szólaltatni, Ha én elszakadnék innét, Bogyó más hazába mennék!“

Ha eltűnne a tyúkocská, E ludacska elcsábulna, Anyaszülte eltévedne, Píros áfonyácska menne, A kakuk is mind eltűnne, Vig madárka mind elszűnne Csücsáiról e halomnak, Dúczáiról im e dombnak.

Ráérom sincs arra nekem, Lányi soral menedékem Tenger végezni valótul, Nyári sürgös sok dologtul; *Földeken a szeder szedetlen, Öböl martja megdallatlan, Irtványok járdalatlan, A ligetek játszodatlan.“

*Akkor a kovács Iimarinen, Fű vasverő mindétiglen, *Feje lesütve, rossz a kedve, A sisakja félreütve Fontolgatja ő magába,

*Fejibe végighosszat hányja, Hogy lehetne hazatérni, Omerős vidékre érni Pusztaságos Pohjolából, Ama zordon Szárjólából.

Mondja Eszak úrasszonya: „Mét hogy olyan rossz a kedved, A sisakod félreütve, Tán mehetnéked van innen Hajdani lakóhelyedre?“

Mondja kovács Iimarinen: „Óda húz a kedvem innen Hajlékomba haldokolni, Örökömbe összerogyni.“

Eszak úrasszonya arra *Étel-itallal hösét tartja, Dereglyébe ülteté be, Réz kormánylapát elébe, Szól a szélnek, dúljon-fúljon, Északnak ujjon-fújjon.

Igy a kovács Iimarinen Fű vasverő mindétiglen Önön országba lendül, Kilencz tengeren keresztül; Utaz egy nap, utaz másnap, Hát bizony csak harmadik nap A kovács haza is ére, Önmaga szülőhelyére.

Öreg Vajnamöinen ihol Kérdi kovács Iimaritól: „Kovács Iimarinen testvér, Fű vasverő mindörökké, Új szampónak kész-e müve, Tarkatetös nyelbeütve?“

Imari kovács felel: „Az új szampó örül bezzeg, A tarkatetös már berreg, Egy hombárral este tájba, Egygyel örül eleségre, Mással örül nyereségre, Harmadikkal háztartásra.“

* Az így jelzett sorok elején a vers egy vagy két szóttaggal bővült. Így van az eredetiben is.

Jelen számunkhoz egy iv melléklet van csatolva.

praejudikálnak a szakbírásnak». Mert igaz ugyan, hogy a 428 eperjesi esküdtképes egyén közül jogi szakképzettséggel aránylag csak egy töredék bír, de másrészt a végzett tanulmányokat és intelligenciát kifejező adatok joggal engednek arra következtetni, hogy egy eperjesi esküdtsték tagjainak zöme a legszükségesebbel, azaz a kellő jogérzéssel rendelkezik.

Az esküdtstéki szolgálat, mint állampolgári kötelezettség alóli mentességet a 428 eperjesi esküdtképes egyén közül a törvény értelmében összesen 75-en vehetik igénybe, és pedig: 25 hetven éven felüli egyén, 15 orvos, 11 lelkész, 9 posta- és távirahivatalnok, 8 vasúti alkalmazott, 3 orsz. képviselő, 1 vak s 1 — évek óta beteg.

Mindezekből az adatokból nyilvánvaló, hogy Eperjes sz. kir. város polgárságának tekintélyes része a huszadik század haladásával arányban álló, magas fokú intelligenciát képes kimutatni; és miután a fentebbiekben kifejtettem azt, hogy az esetleg Eperjesen is szervezendő esküdtbírósg tagjainak domináló részét az eperjesi esküdtképes egyének képeznek, joggal mondhatjuk, hogy ha valahol, úgy városunkban a korszellem és jogfejlődés minden követelményét kielégíthetné az esküdtbírósg. Természetesen más körülmények is mérlegelendők a tekintetben, hogy önálló esküdtstéki kerületnek Eperjes, illetve az eperjesi kir. törvényszék legyen-e központja? Miután pedig kívül áll feladatunkon ezeknek az egyéb körülményeknek a fejtegetése, másfelől biztos tudatában vagyunk annak, hogy az illetékes tényezők, vármegyei hatóságunk, főképpen pedig kir. törvényszékünk az esküdtbírósg székhelyének ma még függő kérdésében a legnagyobb szakavatottsággal s vármegyénk jogszolgáltatásának tökéletesítésére irányított s közismeretű buzgalommal s bölcseséggel járnak el s egyébként is a csakhamar életbelépő esküdtstéki szolgálatot vármegyénk nézve feltétlenül a fentebb bemutatott, magas intelligenciájú esküdttek fogják ellátni: ez okból csak örömmel adunk kifejezést abbeli meggyőződésünknek, hogy az esküdtbírósg intézmény vármegyénkben úgy nemzetiségi, mint társadalmi szempontból a legteljesebb bizalomra s megnyugvásra tarthat számot.

(—r.)

Márczius 15-ike.

A nagy napot, nemzetéletünk tavaszának feledhetetlen kezdőnapját, ebben az évben is méltóan ünnepelte városunk közönsége, felemelkedett lélekkel vevén részt azokon a hazafias emlékünnepeken, a melyeket, előszeretettel ápoló régi szokásához, híven városunk ifjúsága rendezett.

Már a nap reggelén a város számos köz- és magán-épületén megjelentek a nemzeti-színű lobogók, hogy jelképei legyenek az örömteljes visszaemlékezésnek és az épületek falai között lakozó hazafiaságnak, — bár tagadhatatlan, hogy szerettük volna, ha ez a lobogódísz még általánosabb lett volna.

A Nagy Képes Világtörténetről.

Eszterendő munkája lesz, míg teljességében fekszik majd előttünk az a hatalmas munka, melyet dr. *Marcsali Henrik* vezetése alatt a mai történetírás legjobb mesterei írnak, s a Franklin-Társulat és Révai Testvérek Irodalmi Intézete közelében kezdte füzetenként a magyar közönség körében terjeszteni. A ki csak az első füzeteiket látja, még nem lesz vele tisztában, hogy éppen nemzeti szempontból micsoda korszakos lépését jelenti ez a munka a magyar tudományosságunknak, mert ezek a füzetek még ott járnak az emberiség bölcsője körül. A magyar nemzet ugyanis kései gyermek, és öreg népek dőltek már a sirba, mikor ő még csak először látja a napvilágot. De innen aztán egészen új a metódus és az olvasó ámulva fogja látni, hogy a világ nagy koncertjében hogyan rezeg végig az a kis melódia, mely nekünk legbecesebb, mert a *mi* melódiánk, a *mi* történetünk.

A *nemzeti szem*, mely a nagyvilági sokadalomban is meglátja a kis magyarságot, mint gyermek az édes szülőjét, az teszi ezt az új világtörténetet teljesen magyarrá s a közönség már a munka derekán észre fogja venni, hogy ez az első világtörténet, a mely igazán magyar.

De tájékoztatást ad már az első füzet is, a melyben dr. *Marcsali Henrik* becses előszava így vázolja a munka tervrajzát:

«Az emberi közösség élete az, melynek megismerése feladatunk. Egyének, rendek, sőt nemzetek is csak annyiban érvényesülnek, a mennyiben munkájuk az egészre visszaható. Egy embernek vagy nemzetnek élete csak annyiban történet, a mennyiben része a világtörténetnek. Magában, külön állva, érthetetlen; előzményeit, hatását csak az egésznek reá való befolyása és az, mivel munkájával az egésznek fejlő-

Délelőtt 11 órakor tartotta az ősi Kollégium theologiai, jogakadémiai, főgimnáziumi és tanítóképző-intézeti ifjúsága nagyszabású egyesült ifjúsági ünnepét a Kollégium dísztermében, a mely ez alkalommal ismét fényesebb ünnepi díszítéssel s zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel, melynek sorában ott láttuk legelső közhivatalunk képviselőit is, s főképpen ott láttuk az oly lelkes hazafias tüntetéssel fogadott 1848/49-iki honvédeket, a kik elnöküknek: *Desszeffy Lajosnak* vezetésével, testületileg jelentek meg. Élénk feltűnést és lelkesedést keltett az 1848-as ifjúsági nemzetőri lobogónak megtszítelző szerepeltetése az ünnepen, annak a lobogónak, a melyet Eperjes város honleányai 1848 májusában adtak volt a kollégiumi ifjúságból alakult nemzetőr-csapatnak s a melyet a múlt év márcz. 15-ikén tartott oly ritka lélekemelő ünnepen Eperjes honleányai újabban gyönyörű kimenetű szalagokkal díszítettek fel és koszorúzták meg. Ezt a megbecsülhetetlenül drága ereklyét egy díszmagyarba öltözött ifjú: *Andor Sándor* joghallgató, az emelvény jobb sarkán állva, tartotta az egész ünnep folyamán. A hazafias ünnep műsorát a tanítóképző-intézeti ifjúság egybevágo, szabatos éneke nyitotta meg, *Kapó Gyula* tanár vezetése alatt, mely zajos éljeneket érdemelt. *Krayzell Miklós*, a jogásztisztület elnöke, rövid beszédet tartott ezután, a melyben a megjelenteket s közöttük különösen az ősz honvédeket üdvözölvén, az ünnepet megnyitottnak nyilvánította. Majd *Bartmann Simon* joghallgató szavalt *Csegey Gusztávnak*: «Márczius 15-ikén» cz. szép alkalmi költeményét; úgy a lelkesítő költemény maga, mint annak átmondott, szép előadása zajos tetszést aratott s a szerzőnek is meg kellett jelennie az emelvényen, hogy a közönség elismerő tetszénnyilvánításait megköszönje. Az ünnep főpontja *Szkalos Emil* hittanhallgató kiválóan jeles, sok tudással, gondal és tapintattal szerkesztett s nagy ahhozértéssel előadott ünnepi beszéde volt, a mely a nagy nap eseményeit s jelentőségét méltatván, igaz lelkesedést keltett általában. A szünni alig akaró tetszés-zaj után *Einszig Miklós* főgimnáziumi tanuló adta elő *Kubányi Bélának*: «Branyiszko» cz. szép költeményét, melyet a jogakadémiai ifjúságnak a branyiszkoí csata 50 éves évfordulójának megünnepeléskor s a branyiszkoí emlékek az ifjúság nevében történt megkoszorúzásakor hozott határozata értelmében vettek fel az ünnep műsorába s hely abban kétség-telenül igen méltó helyet foglalt el. Az eszmegazdag költemény a jeles előadásban nagy mértékben fokozta a közönség lelkesedését s a közönség hosszan hívta a szerzőt az emelvényre, hogy vele szemben is kifejezésre juttassa hazafias elismerését. A műsort a főgimnáziumi ifjúság zenekarának szép játékában hallott Rákóczy-induló rekesztette be, melynek elhangzása után nagy lelkesedéssel távozott el a díszes közönség.

Délután 3 órakor a kir. kath. főgimnáziumi ifjúság «Kisfaludy önképző-kör»-e tartotta meg ünnepét a tornacsarnok helyiségeiben, a melyen szintén nagy számmal vett részt a díszes nagyközönség. A minden ízében igen jól sikerült ünnepen különösen szépek voltak a dalkarnak és a zenekarnak hatásos szereplései. *Kerekes Pál* és *Szeman János* igen sikerült alkalmi beszédet, illetőleg márcz. 15-ének történetét méltató beszédet mondtak, *Bokor László*, *Kerekes Pál* és *Zsembery Kornél* jelesen szavalták Földes I. «Ötven év után» cz. drámai költeményét. Ezenkívül *Zsembery Kornél* és *Bosits Károly* zongora-, illetve hegedűjátékaival szereztek kiváló szellemi élvezetet, utóbbi a zenekarban is méltóan felköltvén ügyes szereplésével a hallgatóság figyelmét.

Az állami óvónépképző-intézet is megünnepelte márcz. 15-ikét. A tanári testület és a növendékek egybegyűltek az intézet nagytermében. Elénekeltek négyeskarban a Szózatot. *Láng Mihály*, az intézet igazgatója, ünnepi beszédet tartott, a melyben a növendékek lelke elé

állította az országnak 1848 előtti viszonyait, egybe-hasonlítván azt a magyar nemzet jelen életével. Röviden jelezte a szabadság, egyenlőség és testvériségnek jelentőségét a nevelésben. Végül a növendékek énekára a Himnuszt adta elő.

Este 6 órakor a jogakadémiai ifjúság fáklyásmenete vonult végig a fő-utcán s megállott a «Fekete Sas» előtt, melynek erkélyéről *Duda Arpád* joghallgató, messzire elhallatszó érzes hangon szavalt a «Talpra magyart». A menetben résztvevők a fáklyákat a főtéren máglyákba rakták s hazafias dalok éneklése közben elégették. A menet alkalmával több fő-utcai ház ablaka ki volt világítva.

Este 8 órakor az ünnepi színelőadás következett a városi színházban, mely alkalommal az «Aranylakodalom» cz. szép és hatásos alkalmi darabot adták és pedig a férfi szerepeket mind joghallgatók személyesítették. Az előadásban résztvevők névsorát már lapunk múlt száma közölte s most csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a nagyszabású s számos technikai nehézséggel is járó darabot élvezetes előadásban nézte végig az a díszes ünneplő közönség, a mely oly annyira zsúfolásig töltötte meg a színházat. Az előadásban résztvevő összes szereplők felől örömmel és elismeréssel konstatáljuk, hogy dacára a darab nehézségeinek s dacára annak, hogy az idő rövidsége folytán csak igen kevés próbát tarthattak, feladatukat mindnyajtan derekasan oldották meg. S ha a derék műkedvelők közül *Osztermann Ernő* (Koltyay), *Sikorszky Sándor* (Mikulák), *Jankovics Akost* (Krausz), *Bodnár János* (Prodán), *Andor Sándor* (Petőfi), majd *Lubomirsky*, *Gajdics Miklós* (Palócz gazda), külön is kiemeljük, tesztük ezt azért, hogy a hosszabb szerepekben begigazolt kiválóbb buzgalmat és tehetséget, valamint elért kiválóbb sikert különösebben méltassuk. Nagy hatást tettek a darabba beleszórt és ügyesen csoportosított előképek is. Így különösen szép volt a negyedik és ötödik felvonást bezáró csatajelenet. Mikor pedig a darab végjelenetében Ő Felségének a Királynak nagy képét oly szép csoportban állották körül az összes szereplők s a Himnuszt kezdték énekelni, az egész közönség felemelkedett ülőhelyéről s lelkes éljenzésben tört ki: «Éljen a Haza! Éljen a Király!»

Bártfáról írják, hogy ott eddig még nem látott fényes ünnepelték meg e napot. Délelőtt 8 órakor a gimnáziumban zártkörű ünnepet rendezett az ifjúság, a melyen a dalárda a Himnuszt, Szózatot és a Talpra magyart énekelte el és dr. *Vas Antal* igazgató esetelte a nap jelentőségét mély érzéssel és szép előadással. Ugyancsak délelőtt 9 órakor az állami elemi iskolák tanulói vonultak be nemzeti-zászlók alatt a városi «Hungária»-vendéglő dísztermébe, a hol — a szülők jelenlétében — ünnepet rendezett a zsenge gyermek-sereg. A IV. és V. osztály tanulói előadták a Himnuszt, majd a Talpra magyart és a Szózatot. *Csontos Alajos* előadott beszédében ecsetelte a 48-as eszméket, — két leányka és két fiúcska szavalt *Kalamár Gyula* a «Talpra magyart»-t szavalt. Este 6 órakor következett a bártfai népevelők alosztálya által rendezett ünnep. A városi dalárda énekében gyönyörködött mindenekelőtt a szép számmal megjelent közönség. A dalárda kénytelen volt ugyan nélkülözni az ő kipróbált vezetőjét: *Hemerka Ulrikot*, a ki családi gyász miatt nem vehetett részt az ünnepen, de azért kiérdemelte azt a sok tapsot, a melyben részesült. *Thuróczy Margitot* nagyon kedveli a bártfai közönség és a mai szavallatával csak még jobban kiérdemelte annak szeretetét. *Arányi Desső* «Márczius 15» címmel hosszabb felolvasást tartott, a melylyel nagyon is lekötötte a hallgatóság figyelmét. Ecsetelte márczius 15-ikének az előzményeit és okait. A közönség annál nagyobb lelkesedéssel hallgatta, mert tudta, hogy a tevékeny férfiú nem törődve betegségével, csakis az általános kívánságnak engedve — vállalkozott

nem fordulhat elő benne, minden élő, történeti egység a leghatalmasabb külső befolyással szemben is megtartja egyéniségét. Mint a napsgár, mely egyformán világítja be a földet, de különböző színekben verődik vissza a tárgyak minősége szerint, melyekhez ért.»

Majd így folytatja: «De van-e egyáltalában történeti tudomány? Nem tapasztalhatjuk-e napról-napra, hogy a legegyszerűbb mindennapos tényeket annyi-féle árnyalattal adják elénk, hogy még a résztvevők is bajos tudnia a teljes igazságot. Nem tudjuk-e, hogy a mit évszázadokon át ájtatos hittel környezett nemzeteknek, korszakoknak hagyományá, azt mesének, igen csekély történeti alkotórészeket magában foglaló mondánkok mutatja ki a tudományos megrostálás. Hol keressük tehát a tudományos meggyőződésnek és a jogosult kétkedésnek határát? Valójában úgy áll a dolog, hogy a mihez kétség fér, annak édes-keves köze van az előadó történethez. A történelmi kritika szétszedte, különböző korokban létesült alkotórészeire bontotta azt a könyvet, melynek betűjét szent igazság gyanánt tisztelték a népek nagy része: a bibliát. De mi benne igazán történeti, a prófétai lélek ihletése, az egy-isten uralom megalapítása a földön, az igaz és szilárd marad, mint a kőszikla. Milyen keveset fogadunk már el abból, mit *Livius Róma* keletkezéséről és növekedéséről mesél! De bármint kétesek is az egyes nevek és számok, Róma politikai és katonai, jogi és gazdasági világalma megdönthetetlen tény marad. Minő sivár és üres a középkor első századainak reánk maradt történelmi irodalma, mennyi kétség fér minden adatához! De azért a modern népek megtelepedése, állami szervezkedése végbement és a mi azon sötét századokban történt, annak mai napig is érezhető a hatása. Így, egy más szempontból nézve is, azon eredményre jutunk, hogy a történet anyagát első sorban az eszmékben és azokat megvalósító in-

erre a
vacsor
vett.
nyitott
Matya
hanem
zeneka
tette, a

Vá

A
érdekl
tatás
év fo
a mely
közölb

vár

mely

Eperj
Bártf
Kis-S
Aiso-
Felső
Sirok
Tápo
Szek
Mako
Havo

A
minis
könyv
szvidt
Pechy
rocsir
anyak

K
gatási
mely
Vain
lékos
zett 2
Elint
nyege
ki. A
katon
május
rende
fenn
szerin
ban e
138,8
mint
172,5
leguto
kőczi
kőczi
magá
iskolá

tézm
vagy

M
Vilag
szük,
alig
Vilag
mon
célt
illusz
az el
megs
zug
igazs
duke
műze
olvas
rikus
előtt
mut
abb
mar
meg
Képe
a tö
átált
mine
rája

raba
S o
tárg
tud
adjá

erre a felolvasásra. Este aztán a «Hungária»-ban társasvacsorát rendeztek, melyen a városnak színe-java részt vett. A lelkes telköszöntők sorát dr. Glück János nyitotta meg. Szólottak még: *Csonos Alajos* és *Szalabey Matyas*. A váratlanul megjelent, nem cigányokból, hanem (bártfai unicum!) izraelita honfitársainkból álló zenekar a fiatalokat táncmulatság rögtönzésére készítette, a mely a késő reggeli óráig tartott.

Vármegyénk és városaink.

A múlt év tüzesetei Sárosvármegyében. Általános érdeklődésre tarthat igényt az alábbi kis táblázatos kimutatás, a mely a vármegyénkben az elmúlt — 1898-ik — év folyamán előfordult tüzesetek adatait tárja elénk s a melyet *Berzeviczy Elek* várm. aljegyző összeállításában közölhetünk:

A város vagy járás neve, melyben a tüzeset előfordult.	I. félév					II. félév					Az év végén összesen		
	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október		November	December
Eperjes sz. kir. város	2	1	1	—	1	1	1	3	1	—	—	—	12
Bártfa » » »	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Kis-Szeben » »	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	9
Alsó-tarcsai járás	—	2	2	1	1	1	1	2	2	2	3	2	19
Felső-tarcsai »	—	1	2	1	2	4	5	1	1	1	2	2	22
Sírokai »	—	3	6	3	—	3	—	2	5	6	2	—	30
Tapolyi »	—	—	2	1	1	5	2	1	4	2	1	1	20
Szekesői »	—	1	—	3	—	2	—	1	—	—	3	1	13
Makoviczai »	—	—	6	1	1	2	2	1	1	1	3	—	18
Havonként összesen:	3	9	23	11	13	17	11	10	17	13	14	7	148

Anyakönyvi kinevezés. A magy. kir. belügyminiszter Sárosvármegyében az alsó-polyánkai anyakönyvi kerületbe *Mathey János* körjegyzőt, a felső-szvidnikibe *Konrády Imre* körjegyzőt s a klembérkibe *Pechy Daniel* körjegyzőt anyakönyvvezetőkké, a szorcsiniba pedig *Kropács Ignác* helyettes segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé kinevezte.

Közigazgatási bizottság. Sárosvármegye közigazgatási bizottsága márczius hó 14-ikén tartotta ülését, melynek főbb tárgyairól a következőkben adunk hírt: *Vármegyei alispán* jelentése szerint január havi hátralékos ügydarab volt 291, február hónapban beérkezett 2718 drb. Ezekből összesen elintézték 2651 drbot. Elintézés alatt maradt 358 drb. A tavaszi rendes évnegyedi közgyűlés márczius hó 27-ik napjára tüzetett ki. A folyó évi ujonczozás a vármegye területén, a katonai parancsnokságokkal egyetértően megállapítva, május hó 4-ikétől június hó 7-éig lesz. A közigazgatás rendes menetét gátoló nehézségek február hónapban fenn nem torogtak. A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint február hónapban a vármegye területén adókból és egyéb kincstári tartozásokban befolyt összesen 138,894 ft 82 $\frac{1}{2}$ kr.; 10,548 ft 81 krral kevesebb, mint a múlt év hasonló havában. Hátralékban maradt 172,501 ft 20 kr. *Kir. tanfelügyelő* jelentette, hogy legutóbb az ossikói, komlósi, pósfalvi, töltészéki, hankóci, kurimai és nyirjesi róm. kath., a komlósi, hankóci és margonyai ág. ev. és a kurimai nyilvános magán elemi iskolát látogatta meg. A meglátogatott iskolák túlnyomó része teljesen elhanyagolt állapotban

tézményekben keressük, ne pedig egyes személyekben vagy egyes intézményekben.

Mi, a kik láttuk, mennyire váltja be a *Nagy Képes Világtörténet* ezt a mélyes programot, azt hisszük, hogy modernebb és teljesebb világtörténete még alig volt a világ egyetlen nemzetének, mint ez lesz. Világosság, teljesség, érdekesség — ezek az irányító momentumok az előadásban s mintha a tudományos czél a művészetet még inkább elő akarná segíteni, az illusztrációknak igazán kimeríthetetlen bősége tarkítja az elmondott eseményeket. S ezek nem a sablonos megszokott illusztrációk. Nem azok az elképzelt, hazug képek, a melyekben több a fantázia, mint az igazság és szépség, hanem csupa olyan művészi reprodukció, mely az egykorú emlékeket, a világ összes múzeumaiban szétszórt történeti ereklyéket hozza az olvasó szeme elé. Valósággal úgy van, hogy a hisztórikus elbeszélést olvasva, elvonul az olvasó szeme előtt a világ minden múzeuma s a kellő helyen megmutatja mindazokat a csodás ereklyéket, melyek abból az időből írásban, képben vagy kőben reánk maradtak. Soha szebb és teljesebb galéria nem kínálta még a látványosságait publikumnak, mint a *Nagy Képes Világtörténet* képgyűjteménye. Az embernek, a történet olvasása közben az az érzése támad, hogy átálmodja magában az egész világ életét és újra látja mindazt a csodát, a mit elmúlt és új világok kultúrája megteremtett.

A ki ezt a *Nagy Képes Világtörténet* könyvtárába iktatja, mintha egy múzeumot vinne a házába. S olyan csodás múzeumot, a melyben a képek és tárgyak maguk is ékesen beszélnek s azonfelül a tudomány legjobb mesterei a legteljesebb kommentárt adják melléjük.

van, melyeknek orvoslására a legszükségesebb intézkedéseket megtette. Targyalást folytatott Magyar- és Tót-Raszlavicza községek képviselőtestületeivel állami iskola felállítására. Czirbusz Endre, Faluba Endre, Sebeszt Mihály, Vargosik István, Stolfó Sándor, Midlik György tanítók részére első ötödéves korpótlék címén 50—50 ft államsegély utalványoztatott. A töltészéki róm. kath. és a jesztrebi és kurimai gör. kath. tanítók fizetése 400—400 ft-ra kiegészített. A radácsi áll., valamint az alsó-orichi és ladoméri gör. kath. iskolák a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumtól ingyen-taneschközöket és tankönyveket nyertek. A m-raszlaviczai róm. kath. iskolát és a zborói állami óvodát járványos betegség miatt bezárták. *Vármegyei tiszti főorvos* jelentése szerint február hónapban, január hónaphoz viszonyítva, egészségügyi tekintetben rosszabbodás állott be az influenza járványos fellépése folytán. 1898-ban élve született Sárosvármegyében 7160 gyermek, halva született az év második felében 47, meghalt 4745. A lakosság száma a vármegyében 190,000. Ezer lakosra esett 248 halál, 324 születés; az előző évben kedvezőbb volt az arány, a mennyiben ezer lakosra 374 születés esett s 237 halálozás. A *közigazgatási előadó* jelentése szerint a február havi időjárás kedvezőtlennek nem mondható. Takarmány-hiány, Szent-Imre vidékének kivételével, nem mutatkozott; Bolyár és Bányavölgy vidékén alomszalma-hiány van. Az állategészségügy kedvező volt. A bizottság meleg elismerő köszönetet mondott az előadónak mult évi buzgó működéséért. A m. kir. államépítészeti hivatal jelentette, hogy az állami közutak jó karban vannak. Nagyobb hőtűvés Zboró-Galiczia közötti szakaszon fordult elő. A törvényhatósági közutakon közlekedési akadály február hónapban nem volt.

Vármegyei törvényhatóságunk tavaszi évnegyedi közgyűlését, mint már jeleztük, t. évi márczius 27-ikére (d. e. 10 óra) tüzték ki. A gyűlés tárgysorozatában az igazoló-választmány előterjesztésén kívül *Szell Kálmán* miniszterelnök és *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszter értesítései fognak szönyegre kerülni az új kormány megalakulásáról, illetve kinevezetéséről, valamint *Percezel Desső* belügyminiszter értesítése, állásától való felmentéséről. Targyalásra kerülnek: esküfelműlettel jegyzőkönyvek; vármegyei házi-pénztár számadásai; az eperjesi állami erdőhivatal irodahelyiségének ügye; az árvaszéki segéd-előadó alkalmazására vonatkozó jóváhagyás; honvédelmi miniszterium válasza az őrsi nagy-hadgyakorlatok alkalmazásával kapcsolatos károsítások és szabálytalanságok megszüntetése ügyében; miniszteri leiratok az adófelhasználási bizottság megalakítására iránt; a honvéd-hadapród-iskolában megüresedett vármegyei alapítványi hely betöltése; rendszeres alispáni negyedéves jelentés; jóváhagyott vármegyei szabályrendeletek a községi- és körjegyzők által szedhető díjakra s a birtokhatár megjelölésére vonatkozólag; a Sárosvármegyei Jótékony Nőegyletnél tett alapítványi alapítványok letele; pénztárvizsgálatra vonatkozó leletek; törvényhatóságok átiratai a parlamenti tárgyalások zavartalan-sága ügyében és egyéb ügyekben; több alispáni jelentés és előterjesztés; községi költségvetések és számadások; Eperjes sz. kir. város határozatának jóváhagyása a tűzraktanya építési költségeinek fedezése czéljából felveendő ideiglenes függő-kölcsönre vonatkozólag stb., stb.

Ragadós állatbetegségek Sárosvármegyében 1899. márcz. 8-án. Rühkór: Kapissó 1 udvar. Sertés-orbánc: Kakasfalu 1 u., Kerektrét 1 u., Radoma 2 u.; összesen 3 község 4 udvar. Sertésvész: Alsó-Sebes 1 u., Berettő 5 u., Fulya 1 u., Kakasfalu 5 u., Kis-Sáros 1 u., Magyar-Jakabfalva 1 u., P.-Peklen 1 u.; összesen 7 község 15 udvar.

Eperjesi Széchenyi-kör.

Az utolsó felolvasás. Ebben az évadban az utolsó felolvasáson voltunk együtt márczius 16-ikán. Mintha éreztük volna, hogy búcsúzásra jöttünk egyúttal, annyi meleg érzést, annyi szívvel hoztunk össze s szereplőink is mintha igazán nehézzé akarták volna tenni számunkra a búcsút: annyi bensőséggel árasztottak el mindnyájunkat! Azok, a kik ezen a «búcsú-estén» ott voltak: azt a sok-sok becses emléket, a melyet ennek az évadnak összes felolvasásai felől lelkükben elrakosgathattak, egy igazán kedves estének drága emlékeivel toldhatták meg. *Pataky Júliska*, a helybeli állami kisdudóvónövevény-intézet egyik növendéke szép tehetséggel, meghatározott közvetlenséggel és igaz bensőséggel adta elő Benedek Elek egy gyönyörű meséjét a csúnya királyfiról és a szépséges királykisasszonyról. Megvalljuk, hogy nagy örömmel hallottuk ezt a műfajt körünkben hosszú idő óta ismét s biztosíthatjuk a kedves előadót arról, hogy hasonló szép előadás mindenkor igaz lelki örömet fog szerezni közönségünknek. A felolvasó ezúttal *Kubányi Béla* volt, a ki «A magyar nemzeti lyra egy újabb képviselőjéről» czímen, sok tudással, nemesen érező szívvel egész melegevel és tiszta lelkesedéssel, valamint költői lelkületének annyi odaadásával foglalkozott az igénytelen lelkésznek, a sokak által oly méltóan «kis Petőfi»-nek nevezett Szabolcska Mihálynak költszetével. A felolvasó szíveségéből lesz alkalmunk a gyönyörű dolgozatot egész terjedelmében közölni, itt csak különösen ki akarjuk emelni a ritka zamatot magyarságot, a mely oly annyira gyönyörködtetett bennünket, valamint azt az igazán eredeti módot, a melyet a felolvasó a költő megismertetésénél követett, a mikor rövid vázlatban elénk tárta Szabolcskának egész élete útját s annak minden fontosabb fordulópontján meg-meg állott, hogy az e pontokból jelző szebbnél-szebb emlékköveket megmutassa nekünk;

azokat az emlékköveket, a melyeket a költő szíve és lelke állított volt fel ezeken a pontokon, az ő gyönyörűbbnél-gyönyörűbb költeményeiben. A közönség lelkesült tapsokkal jutalmazta az est kiváló szereplőit!

A Széchenyi-kör könyvtára márcz. hó 20-ikától április hó 9-ikéig bezárólag zárva lesz.

A zene- és képzőművészeti szakválasztmány márczius hó 22-iki háziestéjének műsora:

1. NIKOLAI: **Ouverture.** «Die lustigen Weiber von Windsor» cz. operából. Előadja *Kohout Lipót* karmester úr vezetése alatt a cs. és kir. 67. sz. gyalogezred zenekara.
2. VIEUXTEMPS: «**Fantasia-Caprice**». Hegedűn előadja *Kohout Lipót* úrnő, a cs. és kir. 67. sz. gyalogezred zenekarának kísérete mellett.
3. R. FRANZ: «**Őszszel**». Éneklő a Kör vendége: *Elischer Róza* úrnő, *Tutko Jenny* úrhölgy zongorakísérete mellett.
4. **Vig monológ.** Előadja *Kosch Elemér* úr.
5. MAILLARD: «**Remete harangja**». Éneklő a Kör vendége: *Elischer Róza* úrnő, *Tutko Jenny* úrh. zongorakísérete mellett.
6. KOHOUT LIPÓT: «**Amouretts-Gavotte**». Szerző vezetése alatt előadja a cs. és kir. 67. számú gyalogezred zenekara.

SZINHÁZ.

Márczius 11-én (szombaton) volt a «Gésák» premierje. Ezt a valóban bájos zenéjű angol operettet sietett bemutatni buzgó színgazgatónk s törekvését úgy anyagi, mint erkölcsi tekintetben a legteljesebb siker koronázta. Meglepően szép volt a tetemes költséggel beszerzett díszletezés s általában a nézet, hogy színházunk szebb kiállításban még alig mutatott be darabot. Az előadás is sikerült volt, bár helyenként meglátszott, hogy a társulat első ízben próbálkozott meg a feladattal. Réthy Lina (Mimóza) vitte a főszerepet s ízléses japáni kosztümjében egészen otthonosan érezte magát. Jobb alakítást a szezon alatt nem mutatott be; hálás énekszámait gyönyörűen, általános tetszés mellett adta elő. Mellette Nemes (angol hajószízt) excellált. A komikumot Miklóssy (Vun-Csi) juttatta érvényre, talán túlhalmozottan is kifejezést adva izmai s inai rugékonyságának. Általában gratulálunk a társulatnak s Kiss Pál igazgatónak, hogy Sidney Jones szép zenéjével ilyen fényes keretben ismertették meg bennünket.

Vasárnap megismételték a «Gésák»-at, *hétfőn* a «Gyurkovics-lányok»-at.

Kedden Kovács Lenke jutalomjátékára, igen jól választották az «Örök törvény»-t, Csiky remek színművét. Kovács Lenkét igazi művészi játékért a közönség állandó tetszésnyilvánítása kísérte s tisztelői többféle meglepetésben részesítették.

Szerdán Rákosi-Beöthy alkalmi színműve: az «Aranylakodalom» zsúfolt ház előtt folyt le. Az előadásról lapunknak márczius 15-ikéről irt referációjában részletesen is megemlékezünk.

Csütörtökön «A negyvenéves kislány», Gimbourg Albert bohózatát üres nézőtér előtt mutatták be. A darab egy általán ismert látszólagos lehetetlenségre van építve, a mikor a főalaknak a leánya, állítólagos mostoha-apjának anyósává lesz. Elképzélhető komikus szituációk mindvégig élénk derűtségben tartották a csekély számú közönséget. Krasznay, Rátkay, Miklóssy, Halmay nagy hozzáértéssel játszottak; Berzsényi Margit pedig utólrhetlenül alakította a féltékeny, pár hetes aszonykát. Feltűnően korán vége volt az előadásnak, úgy látszik, egyik-másik jelenetet megrövidítettek.

Pénteken Vidor népszínműve: az «Ingenyelők» volt színen.

Jutalomjáték. *Kedden*, e hó 21-ikén, lesz *Krasznay Andornak*, a társulat egyik kedvelt tagjának jutalomjátéka, mely alkalommal színe kerül «Pry Pál, a kotnyeles» angol vígjáték. Pry Pál Krasznaynak egyik legjobb szerepe s így reméljük, hogy közönségünk méltányolni fogja a tehetséges színészt és tömeges megjelenésével viszonzozza azt a sok élvezetes estét, melyet ő művészi játékával az egész évad alatt nekünk szerzett.

Heti műsor. Hétfőn, félhétvárrakkal: «Diplomás kisasszonyok», bohózat. — *Kedden*, *Krasznay Andor* jutalomjátékával: «Pry Pál», angol vígjáték. — *Szerdán*, itt negyedszer: «Gésák», operette. — *Csütörtökön*, *Berzsényi Margit* jutalomjátékával: «Mariana», színmű. — *Pénteken*, itt először: «Hálókoscsik ellenőre», francia vígjáték. — *Szombaton*, *Miklóssy Gyula* jutalomjátékával: «Bőregér», Strausz hírneves operettje. — *Vasárnap*: «Unatkozó király», operette.

HIREK.

* **Előfizetési felhívás.** Az új évnegyedtől kezdődőleg, lapunkra ezennel előfizetést nyitunk.

Előfizetési árak:

Egész évre	10 kor. — fill.
Félévre	5 « — «
Negyed-évre	2 « 50 «

Az előfizetési pénzek lapunk kiadóhivatalához: *Kösch Árpád* könyvnyomtató-intézetébe (Eperjes, Fő-utca 59. sz.) küldendők.

* **Az udvari gyász vége.** Március 17-ikével ér véget a féléves udvari gyász, melyet nemzetünk védőangyalának: *Erzsébet királyné*nak elvesztéséért állapítottak meg. Az első két hónapban egészen mély gyász volt elrendelve, a második két hónapban mély gyászt viseltek, az utolsó két hónapban pedig kisebb mély gyász volt megállapítva. A gyász külső jelvényei ilyképen el fognak tűnni tehát, de nem fog eltűnni a szívek benső gyáza, a mely annál mélyebbre vonja meg magát egy egész nemzet annyira fájó, hűséges szívébe, minél kevésbé nyerhet külsőleg kifejezést, s a melynek — a bensőség és mélység tekintetében — igazán nincsenek, nem lehetnek fokozatai.

* **Erzsébet királyné emlékezete.** Szép tanújelét adta hazafiás kegyeletének Welbach (Szepes vm.) község, melynek képviselőtestülete elhatározta, hogy a múlt évben kiépített welbach-kolcsói utat a község határáig fálkkal ülteti be és kérelmezi fogja, hogy ezt az utat megdicsőítse Erzsébet királyné emlékére «Erzsébet királyné útja»-nak nevezzék el. Utánzásra méltó szép példa!

* **A miniszterelnök köszönete.** *Szöll Kálmán* m. kir. miniszterelnök arra az üdvözlő feliratra, a melyet a *Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület* intézett volt hozzája s a melyről már előbb megemlékeztünk, 1899. március 14-ikéről a következő szép levéllel válaszolt: «Igen tisztelt egyesületi Elnök úr! Nagy örömmel vettem a gazdasági egyesületnek szíves hangú sorait, melyekből újból megerősödtem abbéli meggyőződésben, hogy Magyarország — legalább az adott viszonyok között — egyesegyedül azon az úton haladhat a jó mód felé, melyet miniszterelnöki programbeszédemben volt szerencsém kifejtetni. Legyenek róla meggyőződve, hogy nemcsak szavakkal, hanem tettekkel is mindenkor azon leszek, hogy a gazdaságközösség minden jogos és méltányos igényei a legteljesebb mértékben kielégítésre találjanak. Hazafiás üdvözléssel *Szöll, s. k.*»

* **Az eperjesi egyházmegyéből.** A vall- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium *Midlik György* komlósi tanítónak évtödös korpótléket engedélyezett; — a littmanovai templom helyreállítására és a torony felépítésére 200 frtot adományozott; — *Janiczky Antal* volt stebachi lelkésznek évi 120 frt nyugdíját 174 frttal 300 frttal kiegészítette. — *Pályázat.* Az orló, hradszkói és a viskózi kántor-tanítói állomásokra pályázatot hirdettek. Javadalmazásuk: államsegély kiegészítéssel 400 frt.

* **Berzeviczy Albert felolvasása.** Budapesten, «Szabad liceum», tudományt és ismereteket terjesztő társaság felkérésére, március 13-ikán és 20-ikán a Magyar Tanítók Kaszinójában *Berzeviczy Albert* v. b. t. előadást tartott, illetve fog tartani. Az előadások címe: «A Parlamentekről».

* **Zászlóanya.** Az Eperjesi Torna- és Vívó-Egyesület, lobogójának felavatása alkalmából a zászlóanyai tiszt elvállalására *Uhlarik Mátyasné*t kérte fel és volt szerencsés megnyerni.

* **Himen.** Március hó 18-ikán oltárhoz vezette Kassán az evang. templomban *Mikolík István* helybeli kereskedő *Maurer Margitot*, Maurer Gyula kassai polgár leányát. Az új párt nagy közönség jelenlétében, Csiskó János lelkész áldotta meg szép beszéddel.

* **Jogakadémiánk hallgatósága.** Általában ismeretes, hogy a hazai jog- és államtudományi karok első és második félévi hallgatóságának száma tekintetében igen jelentékeny aránytalanság szokott felmerülni, részint azért, mert többen végeznek — a hét-féléves rendszer alapján — az első félév végén tanulmányaikat, részint pedig azért, mert számosan szoktak kilépni a hallgatók közül a nélkül, hogy tanulmányaikat tovább folytassák. E czímen a budapesti egyetem jogi karán péld. évente 4—500 a különbség. Nem kis örömmel jelenthetjük, hogy ebben a tanévben az eperjesi jogakadémián különösen kedvező viszonyok észlelhetők, a mennyiben a létszámban olyan gyarapodás tapasztalható, hogy daczára annak, hogy hat új nyert vég-bizonyítványt, kettő pedig távozási bizonyítványt s hogy az első félévben volt hallgatók közül eddig 8-an nem iratkoztak be: a hallgatók száma már most is túlhaladja az első félévi hallgatók számát.

* **Duka Tivadar,** Londonban élő tudós hazánkfia, «Kossuth and Görgei» czímmel nagy történelmi apparátussal megírt füzettel gazdagította az 1848—49-iki magyar szabadságharcról szóló külföldi irodalmat. Dr. Busbach Péter: «Egy viharos emberöltő» című, a múlt évben megjelent könyve adta az ötletet Duka Tivadar-nak műve megírására, melyben Görgei Arthur rehabilitálása képezi legfőbb czélját. Ha Duka Tivadar nevének említjük, lehetetlen, hogy emlékünkből ne idézzük hálás tisztelettel ama nagy érdemeit, melyeket — mint Görgei táborkarának kapitánya, titkára és segédje: a magyar függetlenségi harcban, majd mint emigráns és angol honpolgár, mint a keletindiai hadsereg tábori orvosa, kit 1877-ben ezredesi ranggal nyugdíjaztak: új hazájában, s mint a Magyar Tud. Akadémia tagja: nagyarányú irodalmi működése által — szerzett és szerz. Tisztelet és elismerés illeti azt, ki a távol idegenben, élete és működése által tiszteletet szerz a magyar népre!

* **Gyászrovat.** *Saenger Ferdinánd* halt el városunkban március hó 12-ikén, életének 66-ik évében. — *Schütze* szül. *Brummann Amália* március hó 17-ikén életének 78-ik évében Eperjesen elhunyt. Temetése március 19-ikén, vasárnap délután 4 $\frac{1}{2}$ órakor lesz. — F. hó 15-ikén, a magyar szabadságharc emlékünnepe napján, hunyt el Merényben *Barcs Samu*, Merény bányaváros jegyzője, 1848—49-iki honvédszázados, életének 80-ik évében. Az elhunytban Barcs Jenő takarékpénztári tisztviselő édesatyját gyászolja.

* **Ügyvédi kamara.** A szabadkai ügyvédi kamara közhírré tette, hogy dr. *Isakovics Armin* szabályai lakos ügyvédet, Gölnczibányára, az eperjesi ügyvédi kamara területére történt átköltözése következtében, az ügyvédekrol vezetett lajstromából törölte.

* **Adomány.** *Andorkó Tamás* kir. pénzügyi titkár, az államtudományi államvizsgálati bizottság kültagja, a Jogász-Segélyegylet tőkájének gyarapítására 4 frtot sziveskedett adományozni.

* **Köszönet.** *Mikolík István* úrnak az egylet javára tett 5 frtnyi kegyes adományát hálás köszönettel és elismeréssel nyugtázza: a *Sárosvármegyei Főtekony Nőegylet*.

* **A Sárosvármegyei nemzeti-párt** márcz. 13-ikán Eperjesen gyűlést tartott, melyen kimondották a párt feloszlását.

* **S.-A.-Újhely** elnyerte az engedélyt arra, hogy rendezett tanácsú várossá alakulhasson. A választásokat ezen az alapon márcz. 24-ikén tartják meg.

* **Meghalt a krajczár.** — éljen a fillér! A m. kir. pénzügyminiszter elrendelte, hogy az ausztriai értékű egykrajczáros és félkrajczáros váltópénz a magánforgalomban csak 1899. évi június hó 30-éig fogadandó el, az állampénztárnál és hivataloknál pedig csak 1899. évi december hó 31-éig. 1899. évi december hó 31-ike után azokat sem névértékükben, sem anyagértékük megértésével, sem fizetési képtelenségükben nem fogadják, sem be nem váltják.

* **Vasútunk figyelmebe.** Napról-napra inkább hallható a közönség panasa a vasúti intézőség ellen. A panasz kettős. Először is «mehr Licht» — a főállomáson! Igen, több világosságot! Nem intenzitásban, mert az kifogástalan, — *de időtartamban.* A dolog úgy van, hogy azokat a hódító szép villamos iv- és más lán-pákat csakis kimérten, közvetlenül a vonat érkezése előtt ragyogtatják meg s még mielőtt az utazó közönség mondhatni a pályaudvarról szétoszolhatott volna, — máris kioltják. A másik panasz az már nagyobb baj. Az ott van a Kálvária-úti kis állomáson, a mely hely tekintetében a mennyire kedvező a közönség kényelmére, olyan mostoha gyermeke másrészt az igazgatóság, vagy üzletvezetőségnek — ellátására nézve. Nincs annak sem fedett váróhelyecskeje, hová az utazó-közönség a hó, eső, zivataros, üldöző időjárás elől menekülhetne; ázik, fázik, didereg, míg a gőzös megérkezik. De ha megérkezik, — mi van akkor? Zúrzavaros tolongás, tömeges tolokodás, versengés s minden egyéb, csak rend- és nyugodt egymásutánból minél kevesebb. De hogy lehetne másképpen; a közönség kiszolgálására s a rend fenntartására az egy vasúti ór van hivatva s a mellett még csak korlátok sincsenek, melyek a közönség tömeges tödlésait fentartanak, úgy, hogy igazán a Gondviselésnek köszönhető, hogy valami elgázolás nem történt eddig. Ezeket tessék segíteni! Csodáljuk, hogy a hatóság ez irányban eszközölt megkeresésére a nyár óta még válasz nem érkezett; úgy halljuk azonban, hogy a városi hatóság erélyesen sürgeti az ügyet s reméljük, hogy ennek foganatja lesz.

* **«Becsület és párbaj»** czímen *Bancsó Antal*, a soproni ág. hitv. ev. theologia tudós tanára, Kollégiumunknak egykori jeles tanára és igazgatója, egy kis füzetben közrebocsátotta azt az érdekes és nemes intenciójú felolvasását, a melyet a soproni Irodalmi- és Művészeti Körben ez év február 18-ikán tartott. Nagy élvezettel olvastuk a valóban szép erkölcsi alapokon nyugvó fejtegetéseket s óhajtásunk csak az lehet, hogy ez a kis mű és a benne foglalt magasztos eszmék bárcsak minél szélesebb körben elterjedjenek.

* **Tavaszi faültetések.** Az elmúlt év folyamán a «borkút»-ra vezető villezhegyi út nagyjában elkészült s miután az alapozási munkálatokat — kövezést is —

nagyjában már befejezték, maholnap megkezdik a szép útnak lombfaültetéssel való szegélyezését is. Nemsokára tehát gyönyörű kilátást nyújtó, árnyas út fog vezetni városunk környékének legszebb pontjára, a «borkút»-ra s az sem lesz baj, ha majd a kirándulókat útközben váratlan nyári zivatar lepi meg, mert a jelentékeny költséggel restaurált villezhegyi vendéglő biztos és kellemes menedéket, illetve pihenőt nyújt.

* **Hölzel Mór,** bártfai műtaragó és szobrászkolai tanító, kinek műhelyéről s elismert munkásságáról lapunk múlt számában szólottunk, mint Bártfáról értesülünk, a budapesti Erzsébet-templom építés pályázatán is győzött s e templomban korai goth-stílusban az oltár, szöszék és orgona munkálataival megbízást nyert. Egyúttal arról értesít bennünket maga a mester, hogy legközelebb a budapesti múpár-múzeum csarnokában való kiállításra egy nagyobb műre me befejezésével van elfoglalva.

* **Az Eperjesi Vadásztársaság** március 11-ikén *Urban Gyula* elnöke alatt rendkívüli közgyűlést tartott, melynek egyedüli tárgya a jövőre vonatkozó vadászati-rend főbb pontjainak megállapítása volt. A közgyűlés iránt nagy volt az érdeklődés, a mennyiben 25 tag közül 23 jelen volt. Nagy szótöbbséggel elhatározták, hogy ezentúl az eperjesi vadászterülethez tartozó erdőben csakis társasvadászatot fognak tartani. Ezáltal az intézkedés által — mely elsősorban a vadkiméltést czélozza — az eperjesi vadászatok ezentúl úgy kedélyesség, mint eredmény szempontjából érdekesebbek lesznek s a vadnak is ideje lesz pihenni, mert egy-egy pagonyban havonta legfeljebb egyszer fognak vadászatot rendezni, míg eddig kétszer hetenként hangzott a kürt s a kopók csaholása Eperjes egész erdőterületén.

* **Az Országos Középiskolai Tanáregyesület eperjesi köre** utolsó ismeretterjesztő előadását tartotta március 11-ikén, a mikor *Bedr Ferenc* végezte be a magyar zene eredetéről és fejlődéséről szóló előadását. Előadó a magyar gitár-irodalmon kívül a magyar ábrándokról s ezek eredetéről szólt s bemutatta a Rákóczi nóta variánsait és a tizenhatszadik századbeli tánczajokat. Az előadáshoz mutatványokkal az erre a célra alakított kis zenekarnak szabatos játéka szolgált. A körnek sikerült előadásai ezel egyelőre véget értek. A szellemi siker mellett jelentékeny lesz az anyagi siker is, a mely az oly annyira nemes célra: a két főgimnázium ifjúságának kirándulási alapjára juttatott szép összeget.

* **Pályázat.** A vall- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a bártfai áll. gimnáziumnál betöltendő tanári állásra pályázatot hirdetett. A pályázati kérvények beadásának határideje f. év május 1-seje.

* **Új kórházi gondnok.** Március hó 4-ikén a kassai kórházi választmány 4 szavazattal 3 ellenében a kassai városi kórháznál lemondás folytán megüresedett gondnoki állásra vármegyeinknek egy volt tanítóját: *Schönvicsky Sandort* választotta meg.

* **A Bártfai Hitelbank** részvénytársaság f. hó 9-ikén tartott közgyűléséhez intézett ötödik üzletjelentése ezen pénzüzetnek újabb fejlődéséről és erősbödéséről tesz tanúságot. A betéti-állomány 58,549 frttól 271,891 frtra emelkedett; jele ez annak, hogy a szolid alapon nyugvó intézetet a közönség bizalommal keresi fel. Kiemelendő, hogy hitelügyeknek visszszámítás nélkül eleget tett, 248,412 frt váltótárczájának, 51,175 frt jelzálogkölcsonoknak, 4627 frt kézizálogoknak, 14,329 frt folyó-számlának, 12,325 frt részvényesek számlájának ellenében áll a részvénytőke 60,000 frttal, általános tartalékalap 3666 frttal, külön tartalékalap 793 frttal, betétek 271,891 frttal. A számadások 7200 frt nyereséggel zárulnak, melyből a tartalékalapok szabályszerű dotálása után 4320 frt osztalékra esik. Ez idei osztalék-szelvényt 7 frt 20 krral váltják be.

* **Vásár-áthelyezések.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a *Kassán* ez év augusztus 14—16. napjaira eső országos-, továbbá május 3. és szeptember hó 6. napjaira eső havi állatvásárt ez év augusztus hó 21—23., illetve május 10. és szeptember 13. napján tartassák meg. Hasonló engedély alapján a Zemplén-vármegye területéhez tartozó *Sztropkó* községben az április 4-ikére eső országos vásárt kivételesen március hó 21-ikén, a szeptember 26-iki országos vásárt pedig október 3-ikán tartják meg.

* **«Ujabb költemények»** czímen, *Kovács Zsigmond*, Kassán megjelenő verseire előfizetési felhívást bocsátott közzé. A 13—14 ívre terjedő kötet előfizetési ára 1 frt 20 kr., díszes kötésben 1 frt 60 kr. lesz.

* **Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott.** A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVII. nemzetközi lóvásárt Érsekújvárott ismét május hó első hétfőjén s az ezt megelőző vasárnap délután, vagyis április hó 30-ikán délután és május hó 1-én fogják megtartani. Ez a lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták azt fölkeresni. A múlt évben is 500 darab különféle használatra való lovat adtak el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelhetők.

* **Tüzek a vidéken.** Március hó 6-ikán *Kisfalun* Eisenberger Ábrahám lakatlan háza ismeretlen okból kigyuladt s leégett. A kár megtérül, mert az épület teljes értéke erejéig biztosítva volt. — *Ásguton* Kolesár András kigyuladt háza még két szomszédos lakóházat borított lángba s nagymennyiségű életnemű s takarmány pusztult el. — *Fricskén* Anhalti Frigyes herceg majorjában március hó 7-ikén támadt tűz. Több cselédház s gazdasági épület esett a tűz martalékául s ezenfelül nagy mennyiségű gabona s gazdasági eszközök veszték oda.

* **«Ruthénekről».** Ezen a címen *Lengyel Const. Mihály* koztr'nai gör.-szert. kath. lelkésztől egy felette érdekes és vonzó tartalmú kötet jelent meg, a mely az utóbbi időben oly annyira napirenden lévő és oly méltóan általában felkarolt ruthén-kérdéssel foglalkozik és pedig sokoldalú tudással és körültekintéssel. A mű Ungváron, *Lévai Mornál* jelent meg és 1 frt-ért kapható.

* **Találtatott.** A fő-utczán egy szekrényajtó, mely minden valószínűség szerint szállítás közben veszett el. Tulajdonosa átveheti a rendőrségnél.

* **Lopás.** *Vebek Vincze* péksegéd, eperjesi lakos és *Geller Hermann* korcsmáros panaszt tettek a csendőrségnél, hogy ismeretlen tettes kárakra több ruhaneműt ellopott. A rendőrség a tettest *Kardos Kálmán* rovott előéletű péksegéd személyében kinyomozta és letartóztatta.

* **Elgázolás.** *Sirota Jánosné Takáts Erzsébet* ádám-földi lakost e hó 13-ikán *Pristák József* kajáthai lakos a Tábor-úton szekerevel elgázolta és rajta súlyos sérülést okozott. A rendőrség az eljárást megindította.

* **A ki «vas»-ban utazik.** *Kmetz József* galicziai fristálki napszámos a vasnemű lopására adta magát és ezt a sportot nagy előszeretettel is üzte egész mostanáig, a míg a rendőrség elcsípte. Úgy ellene, mint az orgazda ellen a rendőrség megindította az eljárást.

* **A német nyelv tanulására** általánosan kedvelt Róder Adolf-féle Levélszerinti oktatás harmadik javított és tökéletesen átdolgozott kiadásában, füzetes alakban indul meg a Lempel R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedés kiadásában. E módszer feleslegessé teszi a nyelvmestert és minden tekintetben szabatos és megbízható. Az új kiadás jóval terjedelmesebb az előbbieknél, és hogy mindenki könnyen hozzájuthasson, füzeteként is kapható. Egy-egy füzet ára 20 kr. A füzetek akár egyenkint, akár 5—5 füzetre való előfizetéssel szerezhetők meg.

* **Veszedelemes pajtások.** A-Szvidniken a korcsmában március 6-ikán a hetj fáradaimait pihente ki *Pragyit József* odaváló lakos. Éjféli felé mind vígabban folyt a mulatság s *Haluska Vazul* és *Kovács Andras*, mint falubeli ismerősei addig-addig tették a szepet társuknak, míg egyszer csak *Pragyit* uram azon vette magát észre, hogy egyedül s zsebe — üresen maradt. A két halátlan *czimbora* minden pénzét ellopta tőle. Az esetről értesített csendőrség azonban rövid úton előkerítette a tetteseket s a szvidniki kir. járásbírósnak feljelentette.

* **Lopás.** Zboron március hó 8-ikán éjjel *Rathmann Pnkász* nyugodtan szunnyadozott, mialatt padlásán *Sivák Andras* bártfai illetőségű csavargó ruhaneműit megdézsmálta. Másnap már a csendőrség beszállította a bártfai kir. járásbírósnak fogházába s így alig volt módjában a lopott holmin túladni.

* **Véres verekedés** történt legközelebb Veneczián, miközben *Dancsisin János*, *Hrabcsák Vazul* baltával leütötte. A súlyosan sérültet orvosi ápolás alá vették, a vakmerő tettest pedig a bártfai kir. járásbírósnak feljelentették.

* **A «Magyar Hirlap»** most van fennállása IX-ik évfolyamában. Mindenkor a teljes függetlenség, a minden irányban való önállóság jellemezte a *Magyar Hirlap*-ot. Vezérelve ma is, mint kezdetűl fogva, az igazi szabadelvűség. A *Magyar Hirlap* a szó nemes értelmében demokrata volt mindenkor s az maradt mind maig. A mi a nemzet érdeke, az a *Magyar Hirlap*-ban mindig biztos és erős szószólóra talál. A *Magyar Hirlap* az ország legelső erőit csoportosítja maga köré munkatársakul. Úgy politikai, mint társadalmi cikkeit és minden rovatát elismert kitűnőségek írják. A nagyszámú szépirodalmi munkatársak élén Jókai Mór áll, a ki szerződése értelmében, minden szépirodalmi dolgozatát a *Magyar Hirlap*-nak adja, s a ki ehhez képest évenként több regényt és sok tárcza-cikket ír. A *Magyar Hirlap* igen sok kedvezményt ad előfizetőinek. Az *Évszak* című pompás divatlapot, meg a *Kisvilág* című szép képes gyermeklapot sokkal olcsóbban kapják a *Magyar Hirlap* előfizetői. Ugyancsak kedvezményes áron jutnak a *Magyar Szalon* című beces folyóirathoz is. A *Magyar Hirlap* előfizetési ára félvre 7 frt, negyedvre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. A kiadóhivatal Budapesten van, V., Honvéd-utca 4.

* **A «Kneipp Ujság»** második száma is dús és érdekes tartalommal jelent meg és ezúttal már képekkel illusztrálva. Az *idegesség, ideggyengeség és az almatlanság* gyógyításáról szóló cikkek megérdemlik, hogy azokat mindenki elolvassa. Az Országos Magyar Kneipp Egyesület kiváló szolgálatot tett a közegészségügynek

azáltal, hogy ezt a kitűnően szerkesztett lapot megindította. Előfizetési ára negyedvre 1 frt. Megrendelhető a *Kneipp Ujság* Budapesten X., Füzér-utca 19. sz. alatt.

* **Az utánzatoktól való óvás és az azok iránti felvilágosítás,** különösen tápszerkeknél, a melyektől legdrágább tulajdonunk, az egészség függ, mindenkinek sürgős kötelessége. Még emlékezhetünk, hogy évek sora előtt minő nagy eredménnyel lön a *Kathreiner-féle Kneipp malatákavé* bevezetve és az egészségtan legelsőrangú szaktekintélyei által üdvözölve. Az a körülmény, hogy ezen gyártmány egy sajátos találmány és előállítási mód által a bakbavé illatát kapja, kitűnő módon alkalmazható teszi azt a bakbavéval való keverésre, a melynek kedvelt jó íze ez által finomul és fokozódik. No de megjelentek a hamisítások is azonnal, és még ma is szakadatlanul kísérleteznek, hogy hasonló csomagolásban vagy megjelöléssel, leggyakrabban azonban nyitottan kimért árúban egyszerűen pörkölt árpat vagy égetett malátát a közönségnek «malata-kavé» név alatt főlerőszerkeknél. Ép ezért a legsürgősebben övünk ezen valódi gyártmány minden csekély értékű utánzatától, a mely csupán a már általánosan ismert fehér eredeti csomagokban a «Kneipp plébános» védjeggyel és a «Kathreiner» névvel adható el, tehát azt sohasem szabad és lehet «nyitottan» kimérni.

* **Apis.** Az apis-bika az egyiptomiak szent állata. Erőteljes, magas, tiszta fehér, szépszarvú állat, homlokán csillag. Hátára, nyakára meg odafestették a kiterjesztett szárnypárt, a Nap jelképét. És énekszót kezdtek tiszteletre, áldoztak előtte és hozzája fohászkodtak. Nagy volt a tisztelete, mint akár a fészereletanté a hinduknál. Ha elpusztult, nagy ünneppélylyel temették el a Serapeion pompás sírkamráiba. A görög hagyomány azt tartja, hogy Dareios épen akkor ért Memphisbe, a mikor egy apist temettek. Hogy az egyiptomiakat megnyerje, rögtön 100 arany talentumot ígért annak, a ki felfedezi az új apist. Aztán elment Ftah templomába s meghagyta, hogy az ő szobrát állítsák fel a Sesostris mellett. A papok vonakodtak, mert Dareios nem érte el tetteivel Sesostrist. «Majd elfogom, ha annyi ideig élek», felelt a király. Önerzete nem hatotta meg az egyiptomiakat, de az igen, hogy babonásoknak hódolt s kerestette az új apist. Ezért hat nagy törvényhozójuk közé sorolták őt az egyiptomiak. Ez érdekes, — mert örök emberi — epizódot a Nagy Képes Világtörténet 17-ik füzetében olvassuk. Az egész 12 nagy kötet lesz. A gyönyörű művet Marczali Henrik szerkeszti. Az első nagy magyar képes világtörténet. Egy kötet ára remek kiállításban, díszkötésben 8 frt, kapható részletfizetésre s füzeteként is. Egy füzet ára bármely hazai könyvkereskedésben 30 kr.

* **Fontos közlemény.** Nehezen emészthető ételek csak mértékletes élvezete is gyakran különféle gyomor-bajokat von maga után, melyek — ha figyelembe nem vettünk — könnyen nehéz betegségekké fajulnak el. Ily bajok elhárítására a dr. *Rosa gyomor-balsamának* kitűnő hatása bebizonyult; tanácsos, hogy ezen készítmény egy háztartásban se hiányozzék. Valódi kapható az itteni gyógyszerárakban és *Fragner B.* főraktárában, Prága, 203—III. — Lásd a hirdetményt.

* **«Anticalvus»** a neve azon elismert kipróbált szernek, mely hajkihullás, fejkorpa, kopaszodás ellen a legsikeresebben használható. Az «Anticalvus» a hajat puhítja, a tejbört tisztítja s a haj mindennemű bántalmait eltávolítja. Nemesak férfiaknak és nőknek, hanem gyermekeknek is kitűnően ajánlható. Egy üveggel 2 koronáért küld a fő-szétküldési raktár: *Kanitz Ödön* gyógyszerháza Balassa-Gyarmaton; de kapható minden más gyógyszerháztárban is.

„Henneberg-selyem“
45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltenek, — fekete, fehér és szín, — a legdivatosabb szövés-, szín- és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak postabér- és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig postafordultával küldenek.**

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és kir. udvari szállító) Zürichben.
Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

CSARNOK.

A heraldika köréből.

Írta: **dr. Meliorisz Béla.** (Folytatás.)

Beszél a heraldikai irodalom *kétes* címerekről is, melyekben színre szín, fémre fém alkalmaztatik; a heraldikának ugyanis egyik alaptétele, hogy színre fém, fémre szín, tehát veres, zöld, fekete vagy kékre fém, tehát arany vagy ezüst ábra jöjjön; továbbá *gúnyos* címerekről, mint a minő pl. a Rudolf királytól a Gutthay-családnak 1582-ben adományozott címer, melyben egy szaladó kecskén veres ruhájú majom ül, oldalán görbe karddal, markában keskeny aranyszínű

zászlóval¹; a gúnyos címer fogalmi ellenmondás, hiszen a címer érdemeknek nemzedékek sorára való komoly megörökítése, tehát egyenes ellentéte minden gúnynak, minden neveltségessé tételnek.²

A címerek nemeiről említést tévén, hadd emlékezzem meg röviden azoknak *alakjáról* és *részéről* is.

A címerek történetének legrégebb korszakában pajzsokon találjuk a címereket, de ezeknek zászlókon való alkalmazása sem volt kizárva; a hadi pajzsokat csakhamar követte a torna-pajzs alkalmazása, majd a címerek eredeti rendeltetésének változásával a barokk-, reneszánsz ízlés hatása alatt a régi alaktól eltérő, képzeti pajzsalakok lépnek előtérbe. A heraldikai pajzsban alkalmaztatnak: 1. az ú. n. *mesteralakok* (heroldalakok), vagyis az egyszínű, tarpajzsok, a pajzsmezőnek részekre való osztása egy vagy több egyenes vagy görbe vonal által, a geometriai határolások által keletkező lapos, testetlen képek, melyek mindannyijának kelléke, hogy a pajzs szélét érintsék³; továbbá: 2. a *csimerképek*, melyek vagy a természetből, vagy a képzelet világából vannak veve, vagy mesterségesek. Általános szabály, hogy a csimerképek nem naturalisztikusan, hanem stílizáltan ábrázolandók, hogy modern felfogásnak, modern alaknak a címerekben helye nem lehet, s hogy mentől túlterheltebb a címer, annál távolabb áll a heraldika fénykorának elveitől; így pl. a Tiszacsalád grófi címere, a Habsburg-ház uralkodása alatt mágási méltóságra emelt családok legtöbbjének címere⁴, avagy némely német címer túltömöttségükkel fogva heraldikai kuriozumot képez; az ily módon össze-tett címer csak akkor menthető, ha genealogiai vagy birtokjogi alapja, oka van, ha t. i. házasságok, adoptálások, családok egyesülése vagy külön címerekkel járó feudumok szerzése tette szükségessé a csimerbővítést. A legszokottabb csimerképek hazai — s közelebről, sárosvármegyei — heraldikánkban: az oroszán: a Fejérváry-, Ghillányi-, Sztanckay-, Bánó-, Fekete-; a sas: a Tahy-, Dessewffy-, Piller-, Berthóty-, Hedry-, Keczer-; a szarvas: a Bornemissza-, Semsey-; a kecske: a Berzeviczy-, Kubinyi-; mellkép: a Dobay-, Roskoványi-, Soós-; lovasvitéz: a Bujanovics-, Balpataky; darú: a Kapy-; pánczélos-alak: a Both-, a Mariássy-, a Melcer-; élőfa: a Sárossy-; farkas: az Usz-; holló: a Péchy-; pelikán: a Körtvélyessy-; angyal: a Szinyei Merse-czímerben, de mindenekfelett a kardot, buzogányt avagy más alakot tartó *félkar*, a mint erre példa: — hogy a sok közül csak néhányat említek: a Szmeccsányi-, Baán-, Szent-Iványi-, Joób-, Hódossy-czímer.

A csimeres pajzsos ül a sisak; az élő heraldika korában elengedhetlen kellék; tornajétek alkalmazásával erre illesztették az ú. n. oromdísz — sisakdísz —, plasztikusan, mely a csimerképből, illetve ennek egy részéből állott: A tornajétekmény folytán csakhamar a pajzsbeli csimerrel nagyobb jelentőséget nyert a sisakdísz, minthogy amaz nem-nemesek is viselhették, ez utóbbit csak a tornaképes szabadok. Természetes, hogy a sisakdísznek olyannak kell lennie, hogy a valóságban a sisakdíszre helyezhető lett legyen; tehát az ú. u. «lebegő» sisakdíszek meg nem felelnek a heraldika szabályainak. A sisakon eleinte csak göngyöleg alkalmazták az oromdísz odaerősítésének eltakarásául, a sisak-korona adományozása még Zsigmond királyunk idejében is különös kegyzámba ment; a Habsburg-királyok kora óta adományozott címereken azonban az oromdísz rendszeren, kevés kivétellel koronából nő ki.

Az olasz reneszánsz hatása alatt festett, II. Ulászló korabeli csimereslevelek néha a sisakdísz is mellőzik és azt ornamentikus díszítványokkal helyettesítik. A sisakon látható korona nem rangkorona és ettől határozottan megkülönböztetendő; utóbbi csak a XVII-dik század óta ismeretes; szülőháza Franciaország.

A csimernek már nem lényeges része, csak mellék-dísz a sisakról lefutó, hajdan kendőszerű sisaktakaró, mely mindinkább szakadozottabbnak, foszlányszerűnek lön festve, míg nem a heraldika hanyatlásával ez is ornamentális díszítványokba ment át; eredete valószínűleg a tornákon keresendő. A megtépett sisaktakaró adta a mintát a foszlányszerű ábrázoláshoz.

A heraldika *külforrásairól*⁵ óhajtanék még röviden megemlékezni; csak futólag emlitem meg ezek sorában a pecséteket, csimeres könyveket, tornakönyveket s mindama tárgyakat, melyeken címer van díszítésül, hogy a *csimeres-levelekről* emlékezhessem meg valamivel bővebben. Címerekkel a XII-ik század óta találkozunk, csimerlevelekkel azonban⁶ Franciaországban csak szép Fülöp, Németországban IV. Lajos és hazánkban Róbert Károly óta.

A csimeres-levelek vagy olyanok, melyek nemesség adományozását is foglalják magukban, vagy a melyek csak címert adományoznak; akár mert az illető kitüntetett egyén már előbb is nemes volt, akár mert nem volt ugyan nemes, de nem is tétetik azzá; továbbá vagy olyanok, melyekben a címer lefestve nincs, csak a szövegben van leírva, vagy a melyekben festmény van, de címerleírás nincs, vagy a melyekben meg van mindkettő.

Előbbi csoportba tartozik hazai emlékeink közül: erenyei Herczegh Imre fia: Miklós 1326-iki, a Kolos-család 1332-iki, Kassa város 1369-iki, a Csentevölgyiek 1398-iki, a Semsey Demeter fia János 1401-iki csimer-levele, míg a festett hazai csimeres-levelek közül legrégebb a kapivári Kapy-család őseinek, Tétényi Imre

¹ Csoma József cikke a «Turul» 1890. évf. 1. füzetében.
² Varjú Elemér cikke a «Turul» 1898. évf. 3. füzetében.
³ Bárczay «Heraldika» 72. l.; Varjú E. «Turul» 1898. évf. 1. f.
⁴ A ma élő mágánscsaládok közül az Erdődy-család az egyetlen, melyet nem Habsburg-házbeli király, hanem II. Ulászló emelt ily méltóságra, — 1511-ben —; a többi e dinasztianak közönséi mágási rangját.
⁵ Bárczay: «Heraldika» 440. l.
⁶ Bárczay 39. l.

fia Péter budai alvárnagy és Miklós fia Andrásnak s a Haraszthy-családnak 1405-ben adományozott.

Tehát a legrégebbi armalisok közül kettő sárosmegyei családok őseit tüntette ki királyi kegygyel!

Rohamosan megszorodott a magyar címerez-levelek száma Zsigmond uralkodásával; nemcsak azért, mert ez volt a legelőbb jutalmazási mód az örökös pénzügyében lévő király részéről, de azért, mert Zsigmondnak nagyon is érdekében állott a maga népszerűségét kitüntetésekkel csökkenteni, de legfőképp, mert a vele, kíséretében külföldön, pl. a híres konstanzi zsinaton járt s ott daliás voltokkal, fényűzővel közbámulatot keltett magyar urak látva, mily súlyt helyez a külföldi nemesség a maga címerezére, látva, hogy címerez fegyverzet nélkül a tornákon se vehet részt, címerezadományozásért fordult királyához; ez a magyarázata annak is, hogy e korbéli armalisaink legtöbbször a külföldi tartózkodás ideje alatt kelt; megtörtént azonban az is, hogy magyar nemes kapott külföldi fejedelemtől ily kitüntetést, pl. a Hettyey- és Batei-családok ősei, tehát Hettyey Sámuel pécsi püspök elődei 1415-ben I. Ferdinánd aragóniai királytól, Garai Miklós magyar nádor pedig VI. Károly francia királytól 1416-ban nyertek címerez-levelet.

Bárczay Oszkár a maga szerfelett érdekes heraldikai kézikönyvében 151 címerezlevél keltét, adományosainak nevét sorolja fel az 1526. előtti időkből, ezzel is igazolva, hogy nálunk a külföldi nemesség címerezszendélye ösmeretlen volt, hisz rengeteg ama családok száma, kik nem voltak daczára csak jóval későbbben kérnek és kapnak címert.

A mohácsi vész előtti korból hét sárosvármegyei családnak és két sz. kir. városnak armalisa ösmeretes: a Semsey,² a Tétényi (Kapy),³ Soós,⁴ Harsághy Farkas,⁵ Both, Dessewffy, Fűzy⁶ nemzetségeknél s illetve Eperjes, Bártfa városoknak címere. A Bárczaytól közlött névsort különben egygyel megtoldhatom; a Both-család eleinek, bodfalvi Bod Jakab fiainak: Sylvester, János, Gallus ungmegyei nemeseinek Mátyás királytól Budán 1460-ban Péter apostol ünnepe előtti ötödnapon adományozott armalissal.

Fentebbiekben igyekeztem rövid képét adni a heraldika ösmeretének; ha talán hosszúra nyúlt felolvasásom, kegyes bocsánatukat kérem!

(Folyt. köv.)

¹ Fejérváry László cikke a «Turul» 1897. évf. 4-ik füzetében.

² A Semsey-család 1401-iki armalisának eredeti példánya elveszett, de 1669. évi átirata meg van a jászói levéltárban.

³ Kelt 1405-ben Budán; meg van a Kapy-családnak a Nemzeti Múzeumban letéteményezett levéltárban.

⁴ Kelt 1418-ban Constanzaiban; meg van a Soós-levéltárban ugyanott.

⁵ Harsági - és nem harsági - Farkas Márton s adományos társainak címerez-levele 1418-ban Regen-burgban állított ki; a jászói levéltárban őriztetik.

⁶ Fűzy Imre címerez-levele 1515-ben Budán kelt; a családnál van. Bárha nem sárosmegyei eredetű, de későbbi ide költözött következő családok nyertek 1526. előtt címert Bárczay könyve szerint: Palugyay Bálint 1470-ban Budán, Kubinyi László 1497-ben Budán (?), Maltói - Makay - Balázs 1498-ban Budán, Mariássy László 1505-ben Budán (?); talán a Buzlay armalis is 1415-ből ide tartozik.

⁷ Gosztonyi János püspök 1467-iki armalisa és a Dessewffy-féle 1525-iki se foglalnak bent; lásd «Turul» 1898. évf. 3-ik füzet. Ép úgy meg nem említi Zsigmond király 1431-iki címerezadományát (koronától kinövő páncélos, kardot tartó kar két mezében) Johannes filius Marci de Győrúrhgy részére, melyet a «Magyar Történelmi Társulat» 1881-iki sárosvármegyei kirándulása alkalmával felelték fel az Úsz-család levéltárban. («Századok» 1881. évf. VIII. füzet.)

KÖZGAZDASÁG.

Piaczi árak Eperjesen

	1899. márczius 13-án:	I. oszt.	II. oszt.
Búza	100 kgr.	9 —	8 75
Rozs		7 —	6 50
Árpa		6 25	6 —
Zab		5 75	5 25
Repce		12 —	11 —
Kukorica		5 75	5 25
Bab		12 —	10 —
Borsó		8 50	8 —
Lencse		14 —	13 —
Árpadara		16 —	15 —
Burgonya		1 80	1 60
Széna		2 20	1 80
Alomszalma		1 —	90
Marhahús	1 kgr.	52 —	48 —
Sertéshús		56 —	54 —
Juhhús		—	—
Borjühús		48 —	46 —
Halak		80 —	70 —
Tyúkok	1 pár	1 90	1 60
Csirkék		90 —	80 —
Libák		6 —	4 —
Kacsák		2 —	1 80
Pulykák		—	—
Szalonna, fehér tábla	100 kgr.	70 —	68 —
Szalonna, füstölt		80 —	78 —
Disznósír	1 kgr.	75 —	72 —
Vaj		1 —	90
Méz		1 20	1 10
Viasz		1 40	1 20
Tojás	1 pár	—	05
Faggyú, olvasztott	100 kgr.	48 —	46 —
Faggyú, nyers		28 —	26 —
Bükkfa	4 köbm.	11 —	10 —
Tölgyfa		9 —	8 —
Faszén	100 kgr.	1 50	—
Porosz-kőszén		1 50	—

Főszerkesztő:

Dr. Horváth Ödön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Mikler Károly.

Kiadótulajdonos: Kósch Árpád.

NYILT-TÉR.

Vesebajoknál,
a húgyhólyag bántalmainál
és köszvényénél,
az emésztési és lélegzési
szervek hurutainál,
a Lithion-forrás

Salvator

Kitünő sikerrel használható. E forrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Vasmentes. Kellemes ízű.

Könnyen emészthető.

Első rangú gyógyvizet és diätetikus ital.

Szamos orvosi tekintélyek által különösen oly egyéneknek ajánlva, a kik ülő életmódjuk folytán **arany res bántalmakban, hasi pozsga, máj- és vese izgatási tünetenyekben vagy híg savas vese-homok és vesekövek** képződésében szenvednek.

Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

A Salvator-forrás igazgatósága Eperjesen.

Chr. Weyrauch-féle

világhírű

padló-fénymáz

csakis

MIKOLIK ISTVÁN

EZELOTT LINKESCH KÁROLY

fűszer-, bor- és vaskereskedésében

Eperjesen kapható.

Bérbeadó a Ferenczterén

3. sz. a.,

a Ferenczrendiek templomának
átellenében levő

háza,

melynek alkatrészei:

3 utcai-, 3 udvari-, 1 cseléd-
szoba, egy szép tágas elő-
szoba (ebédlő), egy széles
zárt pitvar (kocsiszínek is
használható), egy istálló, két
egymás alatti pincze,
folyó 1899. évi május hó 1-től.

Közelebbi feltételek meg-
tudhatók dr. Mosánszky
Győző háztulajdonos ügyvédi
irodájában (Fő-utca 94. sz.
alatt, I. em., az evang. tem-
plommal szemben).

Clayton & Shuttleworth

mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgép-készletek egész 12 lóerőig, szalmakaszalozók, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

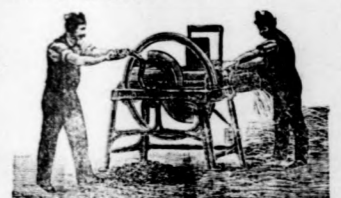
2- és 3-vasú ekek és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb

locomobil- és cséplőgép-gyára.

„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecsakavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, 6-16-malmok, egytetemes aczél-ékek.

Szállítási Hivatal, Kassa.
Bútor- és átköltözködési ingóság-szállítást
 csomagolás megtakarítása mellett és ártalankodás nélkül
zárt, szab. bútorszállító-kocsijaival
 eszközöl a
Szállítási Hivatal KASSÁN
 Rózsa-utca 2. szám a.
 Képviselet minden nagyobb városban.

Köszönetnyilvánítás.
 Ó Fensége Salvator Lipót főherceg udvarmesterei hivatala.
 Általános Asbestárú-gyár.
 Ó császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherceg **rendkívül meg van elégedve** az asbest-talppal bélelt cipőkkel. Ó Fensége hosszabb gyalog-kiránduláson használta e cipőket és észre vette, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Különböző pár vadász-cipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbest-talpbéleléssel ugyanannál a cipősnél s annak kifizették ide.
Hisszük, hogy a vadász-cipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzcipők.
 Zágráb, 1898. július hó 8-án. Krahl, huszárkapitány.
 Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:
 Tisztelt Doktor úr!
 Az asbest-betéti cipők kitűnőnek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájásom, úgy, hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.
 Szíves tancácsát köszönöm.
 Dánoson, 1897. szeptember 17-én. Wekerle Sandor
Nincs többé lábfájás!
Órjuk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől!
 Sem tyúkszem, sem izzadás láb, sem bőrkeményedés, sem láb-daganat, sem lábégés.
 Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéleléssel látja el.
 Kettős vastagságú 1 forint 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.
 Az asbest-talpbélelés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös-hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított.
 Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.
Viszontlatóknak megfelelő áruengedmény!
ÁLTALÁNOS ASBESTÁRÚ-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG
 BUDAPEST, VI., SZÍV-UTCZA 18.

VALODI **Fontos háziasszonyoknak!**
LINOLEUM puha padlóra
PADLÓZOMÁNCZ minden színben
 Nincs többé ragadós szobapadló! Linoleum padlózománcz egy óra alatt keményre szárad, gyönyörű fénye van és elérhetetlen tartóssága.
 Többször megtörtént, hogy az Eisenstädter-féle Linoleum helyett utánzatokat kaptak a vevők, figyelmeztetjük tehát a t. vevő közönséget, hogy mindig és csakis Eisenstädter-féle Linoleumot kérjen a vas lovag védjeggyel.
LAKK- ÉS FESTÉKGYÁR
EISENSTÄDTER TESTVÉREK, Bécs.

Egyedüli **főraktár**
 Eperjesen
Holénia Béla
 czégnél.

A legjobb bizonyított házi-szer, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott s hibás véralakítást eltávolítja (a mi az egészség föltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt, és pedig étvágytalanságot, savanyú felbűfögést, hányási ingert, gyomor- és hasbántalmat, gyomorgöröcsöt, a gyomor túlterhelését étellel, nyálkásodást, vértelulást, hámoroidokat, női bántalmakat, belbajokat. a már 40 év óta jönnek bizonyít.
Minden gyulladás, seb s kelés gyógyítása biztos sikerrel jár; a női mell gyulladásánál, terjeszkedéskor keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, talyogok, verkeések, pokolvar és genyenedések; továbbá körömgényedés, az úgynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttetem-képződések stbnél az 50 év óta bevált.
Dr. Rosa-féle balzsam Prágai házikenőcs
Fragner B. gyógyszerésztől Prágában 203-III.
 Az emésztés minden munkáját új életre serkenti és egészséges s tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres, bevált **házi-szer**. Egy üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. — Postán 20 krajczárral drágább.
 A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt. Dobozban 25 és 30 krajczárjával. — Postán 6 krajczárral drágább.
FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készítményt kerje a prágai **Fragner B. gyógyszerésztől** és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa-balzsam** csomagolásán minden részén az itt látható kerék védjegy legyen; a **Prágai házikenőcs** csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.
 = A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap! =
Elismerő-levelek rendelkezésre állnak.
 Raktárak Budapest: Török József gyógyszerárban, Egger A. gyógyszerárban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódai.
Főraktár a készítőnél: B. FRAGNER, Apotheke „Zum schwarzen Adler“ in Prag, Eek der Spornergasse Nr. 203.
 Postaküldés azonnal.

PSEPHOFER J. vértisztító-labdacsai,
 ezelőtt „**általános labdacso**“ név alatt; mely utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacso csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyították volna.
 Évtizedek óta ezen labdacso általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő házi-szerből készlet nem volna található. Számítalan orvos által ezen labdacso házi-szerül ajánlottak minden oly bajknál, melyek a **rossz emésztésből és székrekedésből** erednek, mint **epe-zavarok, májbajok, kólika, vértelulások, aranyér, béltelettség** s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak **vérszegénység** s az abból eredő bajknál is, így **sápkór**nál, idegességből származó **fejfájások**nál stb. Ezen vértisztító-labdacsok oly könnyen hatnak hogy a legsekélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán meg a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetőek.
 Ezen vértisztító-labdacsok csakis a Pserhofer J.-féle, az „**Arany birodalmi almához**“ címzett gyógyszerárban Bécsben, I., Singerstrasse 15. sz. a. készíttetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacso tartalmazó doboz ára **21 kr.** Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazatik, **1 frt 5 kr.** kerül. Az összeg előzetes beküldésénél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag **1 frt 25 kr.**, 2 csomag **2 frt 30 kr.**, 3 csomag **3 frt 35 kr.**, 4 csomag **4 frt 40 kr.**, 5 csomag **5 frt 20 kr.** és 10 csomag **9 frt 20 kr.** kerül.
NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacso a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében keretik **csakis Pserhofer J.-féle** vértisztító-labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.
 A számítalan hálaíratból, melyet a labdacso fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említünk, azon megjegyzéssel, hogy mindenki, ki ezen labdacsokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, azokat tovább fogja ajánlani.
 Tisztelt Pserhofer úr!
 Köln, 1883. április hó 30-án.
 Legyen oly szives és küldjön nekem ismét 5 tekercset az Ön felülmúlhatatlan vértisztító-labdacsáiból utánvétellel. Fogadja ez úton is a legmélyebb köszönetemet labdacsoi csodahatásáért. Maradok teljes tisztelettel
 Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal.
 Tekintetes úr!
 Hrasche (Földnik mellett), 1887. szept. hó 12-én.
 Isten akaratára volt, hogy az Ön labdacsoi kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom. Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatra méltó labdacsoi engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer! Nagy bizalom van, hogy ezen labdacso engem is tökéletesen ki fogják gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
 Knifcz Teréz.
 Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9-én.
 A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynéném nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vízkórásban, már életét is megúnta,
 melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitűnő vértisztító-labdacsáiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen gyógyult. Legfőbb tisztelettel
 Weinzettel Josefa.
 Teintetes úr!
 Eichengraberamt (Göhl mellett), 1893. márcz. 27.
 Alulírott ismételen kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitűnő labdacsoiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen labdacso értékeit és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálaíratom tetszés szerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.
 Teljes tisztelettel
 Hahn Ignác.
 T. úr!
 Gotschdorf (Kolbach mellett, Szilézia), 1886. okt. 8-án.
 Felkérem, miszerint az Ön vértisztító-labdacsáiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsoinak köszönhetem, hogy a gyomorhajtól, mely engem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacso nálam sohasem fognak kifogyani, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
 Zwickl Anna.
Tannochinin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő-szer közt orvosok által a legjobbnak elismervé. Egy elegáns nagy szelenczével 2 frt.
Általános tapasz, Steubel tanártól. Útés és szúrás által okozott sebeknél, mérges daganatoknál, ujjkukac, sebes vagy gyulladt mell vagy más ily bajknál mint kitűnő szer lön kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.
Általános tisztító-só, Bullrich A. W.-től. Kitűnő házi-szer a rossz emésztés minden következményeinél, u. m.: főfájás, szédülés, gyomorgöröcs, gyomorhajt, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.
 Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztrák lapokban hirdettet összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerzetnek. Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzüsszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek.
 Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a **Pserhofer J. névaláírással** és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.
 Védve védjegy által. Védjegy utánzása szigorúan büntetettik.
PSEPHOFER J. gyógyszerész, „Zum goldenen Reichsapfel“, Wien, I., Singerstrasse 15.

